

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

בית נאמן

מוצ"ש במדבר ה' בסיוון תשפ"א

נושאי השיעור:

א. החמס "חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה". ב. עת רצון בחצות ליל שבועות. ג. "ימין ה' רוממה". ד. מצות כסוי הדם. ה. מאכלי חלב בחג השבועות. ו. דין חלב נכרי. ז. כיבו הגז ביום טוב. ח. אש וחשמל ביום טוב. ט. למה רק בנפתלי כתוב "בני" ולא "לבני" כבשאר השבטים? י. כאשר אדם מונה כמה דברים, בדבר האחרון הוא משנה את הלשון. יא. "זתרא כי מתאמצת היא ללכת אתה"

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או בקו בית נאמן:
079-9270505

"הפוך חרבם אלי לבם וקום בם, ואל אתם ושית קשתם שבורה"

א. שבוע טוב ומבורך לנו ולכם ולכל ישראל. שה' יתברך יפסיק את כל השטויות של החמאס הרשעים האלה, "חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה" (תהלים ל"ז, ט"ו). פעם כתב רבי שמואל הנגיד שיר (הוא היה שור צבא במלחמה, היו שתי מחנות של ערבים והוא שייך למחנה של המלך, ויש מחנה אחר שהם נגדו): "אלוק עוז וא-ל קנוא ונורא, מרומם את עלי כל שיר ושירה. למען כי פעליך מרומים, ויום תגאל גאולתך בהירה... והטובה אשר לי א-ל עשיתה, עלי כל טוב שמעתיהו יתרה. ואומר לי ביום צרה חבה עד, עבור זעם - עגיתיו צור לצרה" - צור - להציל אותנו מצרה. "ואיכה לא אספר מעשי א-ל, ולי פה, ואני בעל אמירה". שיר כל כך יפה. ויש בו שורה אחת: "הפוך חרבם אלי לבם וקום בם, ואל אתם ושית קשתם שבורה" - החרב שלהם תהפוך אותה אלי לבם, ללב שלהם. "ואל אתם" - לא תלך החרב אתם, אלא הפוך - תהיה נגדם. ואחר כך אומר: "ושית קשתם שבורה" - שהקשת שלהם תהיה שבורה. היום במקום קשת יש טיל. אותו דבר. תשבור את הטילים ותכניע אותם, לא תשאיר בהם פליט ושריד. אפילו שיש בנו חוטאים, אפילו שהרבה דברים נעשו בשנים האחרונות - אם זה מצעד הגאווה, אם זה חילולי שבת בפרהסיא - אבל כולם בבחינת שוגגים, הם לא יודעים כלום. המייסדים הראשונים אף על פי שהיו חילונים היה להם עוד קשר נפשי איך שהוא לאבותיהם, היו זוכרים אותם. אבל היום נולד דור חדש שאינו יודע בין ימינו לשמאלו. "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (שמות א' ח'). צריכים נסים ומופתים. צריכים לראות שיבוא נביא ויאמר להם יום פלוני יקרה ככה ויום פלוני יקרה ככה, ואז אולי אולי נזכה לראות התגלות השכינה בכל העולם כולו, "ישמיענו לעיני כל חי לאמר הן גאלתי אתכם אחרית כראשית". אז יראו שהקב"ה גאל אותנו, לא פלוני ולא אלמוני, הכל דברים בטלים. המחלוקת והשנאה הייתה בעוכרינו, והיא עוד בעוכרינו עד היום הזה. אם אנחנו לא נלמד לקח - ה' ירחם עלינו.

ליל שבועות בחצות הלילה

ב. ליל שבועות בחצות הלילה זה שעת רצון. יכולים לבוא ולהתאסף ולקרוא תפלה לשלום עם ישראל, אם יש תפלות כאלה מוכנים

- בסדר. ואם אין תפלות - יש תפלה שאומרים האשכנזים בערב ראש השנה שישד אותה רב סעדיה גאון. תפלה יפה מאד. נמצאת בסליחות של האשכנזים'. עדיף לקרוא אותה מאשר לקרוא תפלה קצרה שלנו. צריך לקרוא אותה בפומבי, ולומר שכאשר יהיה לנו טוב נעשה בלי נדר נשמת כל חי בכל הארץ.

לא יעלה בידם

ג. השבוע הזה הרב שלמה עמאר שליט"א אמר מה שרוצים לברוח ולעשות [ולהתאחד] מפלגות אחרות שהם חושך ואפילה, של שונאי ישראל, של שונאי תורה, של ערבים, לא יעלה בידם. ואנחנו רואים שכמעט עלה בידם. כמעט כמעט, יום אחד אמרו בשעה שמונה בערב חותמים על הסכם עם לפיד [והנה ברגע אחד הכל התבטל]. כל זמן שלפיד בעולם חרון אף בעולם, חרון אף בדיוק גימטריא יאיר לפיד... (זה חידוש שעלה בלבי אתמול. בדיוק חרון אף עולה 345, ויאיר לפיד עולה 345). כל זמן שהוא מנבח יותר מדאי ואין בו לא תורה, לא חכמה, לא היסטוריה, לא דעת, לא תבונה ולא שכל. מג'נון ומשוגע ומטורף, יצא מבית המשוגעים... ונמשכים אתו בגלל כבוד של פלוני ואלמוני. הם לא מבינים שצריך לשמור על הכבוד של עם ישראל, לשמור על הכבוד של האומה. החמאס רואים שאנחנו נמצאים בתקופה ש"אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה" (שופטים י"ז, ו) וגם הם עושים מה שישיר בעיניהם. יהודי נהרג היום מטיל שנפל בפארק ברמת גן, אנחנו שמענו רעש ממש על יד החלון, ככה יש בעתה ופחד וילדים שמפחדים, באמצע הלילה פתאום משתגעים. אבל הבטיחו היום הטפשים שעד חצות הלילה לא יעשו לנו כלום, אז לפחות השעה הזאת נוכל להרוויח משהו?...

- יש לי סליחות שנערכו ע"י הרב ד"ר דניאל גולדשמיט, ויש שם תפלה לערב ראש השנה, והתברר שהמחבר שלה היה רב סעדיה גאון.
- ומי שעושה אחרי השיעור סעודה רביעית לכבוד דוד המלך ע"ה, יבקש על זה. יש לנו פינה בבית שבה אנחנו עושים סוכה בחג הסוכות. אמרתי לאחד התינוקות, תאכל את המזונות של סעודה רביעית שלך בפינה הזאת ותאמר: "הרחמן הוא יקים לנו סוכת דוד הנופלת". חשבו שיש לנו טילים, ויש לנו כוחות, ויש לנו אווירונים, ויש לנו טייסים. "הצבא החזק במזרח התיכון". איזה חזק?! ה' ירחם.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:58	20:15	י-ם
19:16	20:17	ת"א:
19:06	20:18	חיפה:
19:14	20:14	ב"ש:

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל

נוצוב גרפי: 050-2798858

מצות כיסוי דם חיה ועוף

ד. לפני כמה שבועות (עלון מס' 258 אות כ"ג) דברנו על פירושו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק ע"ה שאמר למה מכסים דם חיה ועוף? כי זו חרפה לשחוט בע"ח - "כסה הדם הסר חרפתך" (הביטוי הזה אני לא ראייתי בספרים שלו)³, ואני הקשיתי על זה אם כן מה ההבדל בין חיה ועוף ובין בהמה? הרי גם בהמה כשאתה שוחט אותה תכסה את הדם ותסיר חרפתך, והדין הוא שבהמה אינה טעונה כיסוי. אז שלח לי משהו: אתה לא קראת הדברים במקורם, אני מעתיק לך מהספר עין איה⁴ (שבת פרק ב' אות ט"ו). ושם הוא מסביר כי את הבהמה אנחנו מגדלים אותה בבית, אז זכותנו להשתמש בה ולהתעמר בה, אבל חיה ועוף הם לא גדלים בבית. ולפי דבריו יוצא בדיוק "אשר יצוד ציד חיה" (ויקרא י"ז, י"ג) - יצוד דוקא, כשיצוד מרחוק. אבל לפי זה אווזים ותרנגולים שהם גדלים בבית לא צריך לכסות את דמם, וזה לא נכון, רש"י (שם) אומר בשם התורת כהנים (פרק י"א אות ב) והגמרא (חולין דף פ"ד ע"א), "אשר יצוד ציד חיה או עוף", מניין אפילו אווזים ותרנגולים? ת"ל ציד חיה מכל מקום. והרי אווזים ותרנגולים גדלים בבית ואפילו הכי ההלכה אומרת על פי הפסוק שצריכים לכסות את דמם. והרי הם גדלו בבית, נתנו להם אוכל, עשינו להם הכל, למה צריך לכסות את דמם?

טעם שלא מכסים דם בהמה

ה. הטעם שאמרתי, בגלל שבזמנו במשכן לא היה אפשר להקריב בהמה מחוץ לבית המקדש, והדם שלהם נזרק על גבי המזבח [א"כ אין חשש שישפכו הדם לע"ז, לכן לא צייתה תורה לכסות דמה], וככה פשט הפסוק: "או אשר ישחט מחוץ למחנה ואל פתח אוהל מועד לא הביאו" וגו' (ויקרא י"ז, ג-ד)⁵. ואילו חיה ועוף הם לא נזרקים על המזבח. אמנם יש תורים ובני יונה, אבל רוב העופות מי שיודע אותם (כל מיני עופות משונים ומוזרים שהם כשרים - אנחנו לא יודעים את כל הכשרים כי אנחנו צריכים להכיר אותם) "יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו". שלא יטעה וישפוך את הדם לעבודה זרה וכדומה. והטעם הזה שאמרתי מפורש ברשב"ם, הוא אומר: "וכיסוהו בעפר. כי אז לא יהיה ראוי לאכילה". אם לא יכסה אותו בעפר אז יאכל את הדם, היו אוכלים על הדם, עושים כישופים בדם וחוטאים לה' לאכול על הדם. "לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו" (ויקרא י"ט, כ"ו). אבל כאשר מכסים את

3. אין לי הספרים שלו, יש לו ספרים בלי סוף. כל הזמן כותב וכותב בלי סוף. יש לו "אגרות הראיה", ויש לו "עין איה", ויש לו "דעת כהן", ויש לו "משפט כהן" ועוד.

4. א"ה זה ראשי תיבות השם שלו: אברהם יצחק הכהן.

5. אמנם רש"י (שם) פירש: בקדשים הכתוב מדבר. אבל במקום אחר בפרשת ראה (דברים י"ב כ') סתר דבריו, כתוב שם: "כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר" אבל לפני כן אסור להם בשר תאווה. פשט הפסוקים ככה. וזו אחת הדעות בחולין (י"ז ע"א), יש שם מחלוקת בין רבי עקיבא ורבי ישמעאל. זה אחד הדברים שיש סתירה ברש"י בין מקום למקום. ורבי שאול כהן ע"ה יש לו ספר קרני רמים על רש"י על התורה והביא סתירה זו שם בח"ב (פרשת אחרי מות עמ' ל"א). ושם בתחילת פרשת בראשית (עמ' ה') אומר יש סתירות ברש"י, אין מה לעשות והביא דוגמא לסתירה בדברי רש"י [ועיניי בהגהות מרן רבנו גר"ו שנדפסו בסוף ס' יד שאול שמנה עוד דוגמאות רבות].

דמו קצת בעפר גמרנו. זה הפשט.

על כרחנו שיש גם סוד בדבר

ו. ואני כתבתי בגליון על דברי הרשב"ם: "לפי זה אחרי שיותר להם בשר תאוה בארץ ישראל יהיה צריך לכסות דם בהמה שאולי יאכלו מזה, ואם תאמר שכיוון שהתחנכו במשך ארבעים שנה במדבר שלא לאכול הדם, אם כן גם דם חיה ועוף לא יהיה טעון כיסוי" - ממה נפשך, לפני שנכנסו לארץ ישראל הכל היה אסור, והיה חשש שיאכלו מהדם, ולכן דם בהמה מקריבים אותו על המזבח, ודם חיה ועוף עשו לו כיסוי. ואם כן אחר כך שאפשר לשחוט בשר - "וזבחת מבקר ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך" (דברים י"ב כ"א) - אולי יאכלו את הדם? כתוב אחר כך "לא תאכלו על הדם" - לא תאכל מן הדם, ואפילו הכי לא צריך לכסות אותו. אלא על כרחך יש עוד טעם סודי בדבר. אבל הטעם שכתב רשב"ם טעם פשוט. ונראה ככה שכל הקטע שם (ויקרא י"ז, י"ג-י"א) מדבר על לא לאכול דם: "כי נפש הבשר בדם היא, ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשותיכם כי הדם הוא בנפש יכפר. על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם, והגר הגר בתוכם לא יאכל דם. ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו" למה? כדי שלא יהיה ראוי לאכילה. הפשט כמו רשב"ם.

ברצותו מרחיב וברצותו מקצר

ז. ואחר כך כתבתי: "ומה שכתב הרב קוק זצ"ל טעם כיסוי הדם לכסות חרפתו של אדם ששוחט בעלי חיים (ובסוגריים כתבתי "כסה הדם הסר חרפתך", כך לשוננו, זה הנוסח שהובא בגליונות של נחמה ליבוביץ ז"ל, לא ראייתי אז עין איה), תמוה, דאם כן דם בהמה נמי זו חרפה שאתה שוחט בהמות, ואם נאמר מפני שגדלה בבית יכול לשוחטה, אם כן תרנגול אינו טעון כיסוי הדם". תמצית כל מה שאמרתי עכשיו כתבתי אותו בגליון רשב"ם. רשב"ם יש לו פירוש יפה מאד רק הוא מקוטע וחסר. יש חכמה מיוחדת בחכמים האלה. בפירושו לגמרא רשב"ם מסביר בהרחבה רבה⁶, ואילו פירושו על התורה מלה בסלע. וככה גם רבנו ישעיה דטראני - ר"ד שהיה ראשון, תקח את פירושו על הגמרא מרחיב מסביר בטוב טעם, ותקח פירושו על נביאים בקיצור נמרץ, משהו מדהים⁷.

6. אלה שלומדים בבא בתרא עם רשב"ם אומרים שהוא יותר מדאי מאריך. שואלים: אפשר לדלג לישנא אחרינא כשעושה שני פירושים? נקרא פירוש אחד ונדלג את השני? אפשר, אם פירוש אחד מספק אותך, תקרא אחד.

7. פעם הדפיסו פירוש רבנו ישעיה דטראני (קוראים לו ר"ד) על נביאים ראשונים, לקחתי אותו. פעם בתל אביב הייתה חנות שאין בה אף ספר תורני, כלום. יש בה ספר על מצדה (זו העיר שנחרבה אחרי חורבן בית שני), והוא מספר שם (ראיתי אותו רגע בחנות) שעשו מקוואות במצדה, והיה שם החוקר יגאל ידין, והוא שלח וקרא לאנשים שהם מחוג 'חזון איש', בוואו תראו אם המקווה הזה כשר על פי דעתכם או לא. כי החזון איש יש לו מידות שונות. דעת הרב נאה שהאמה היא 48 ס"מ, ודעת החזון איש 56 ס"מ. לפי החזון איש מקווה צריך להיות ענק (לא ממש ענק, כמו שלנו). ולפי דעת הרב נאה שיעור המקווה הוא 33 ליטר, זה הכל. מצאתי לו רמז: "מים שאל חלב נתנה" (שופטים ה', כ"ה). "מים שאל" - 331, נותן לך - "חלב", מה זה חלב? 40 בגימטריא - ארבעים סאה. זו דעת הרב נאה. אבל אי אפשר לעשות ככה, זה מקוה לתרנגולים, לא לבני אדם... להלכה אנחנו עושים

"להגיד בבוקר חסדך"

ח. הרמ"א כותב (סי' תצ"ד ס"ג) שמצוה לאכול חלב בחג השבועות, ואני אמרתי בליל החג לאכול בשר בסעודות יו"ט וביום גם כן לאכול בשר. רק בבוקר כשחוזרים מהלימוד של ליל שבועות (בשעה שבע- שבע וחצי-שמונה) אז אוכלים מאכלי חלב. ומצאתי לזה רמז: "להגיד בבוקר חסדך" (תהלים צ"ב, ג.), ר"ת חלב, וגם חלב זה חסד, הוא לבן. ולהגיד זה אותיות גלידה... גלידה חלבית - בבוקר חסדך - בבוקר תאכל גלידה חלבית. "ואמונתך בלילות" - בלילה תאכל בשר⁸.

שתית חלב נכרי

ט. ובחופץ לארץ החלב שלנו לא היה מאה אחוז, חלב שחלבו נכרי היה נמכר בחנויות, בתונס נהגו בו היתר. על פי מי נהגו בו היתר? על פי הפרי חדש (י"ד סי' קט"ו סק"ו) והרדב"ז (ה"ד סי' ע"ה) ואחרים שאומרים שבמקום שאין חלב טמא מצוי, לא חוששים אולי זה חלב של חמורים או של סוסים. כי חלב חמור זה גם לא טעים, וגם אי אפשר לגבן אותו. אם כן היו סומכים על דעת פרי חדש. והפרי חדש כתב כשהייתי באמשטרדם שתיית חלב של נכרים כי אין חשש שם. מה תאמר, אולי ערבבו בו חלב גמלים? חלב גמלים יקר הרבה יותר מחלב רגיל, אם כן וודאי לא ערבבו בו⁹. ובתונס נהגו כדעת המקילים, ואבא ע"ה התיר לילדים, אבל הוא היה מחמיר לעצמו. רק אם פעם תבוא איזו ערבייה, ותביא עזים בשכונה שלנו והיא תחלוב, אז הולכים ורואים את החליבה והיה שותה מזה¹⁰. ובג'רא הלכו כדעת מרן¹¹. ויש סיפור בברית

גדול. אז הוא רצה לדעת, בדק ובדק ואמרו לו יש כאן שיעור יפה לפי כל הדעות. זה מצאתי שם בחנות. והיה שם פירוש של רבנו ישעיה דטראני על הנביאים, והמוציא לאור לא ידע לפרש אותו, לא הבין אותו. רבי ישעיה מדבר פשוט. כל מלה בדיוק נמרץ. למטה הוא שם אוסף של דרשות. הבנת את רבי ישעיה שאתה מוסיף לו דרשות?! תביא אותו, תסביר אותו ותבדוק אותו. אבל אנשים אין להם שום ידע בדברים האלה. הראשונים חפשו את הפשוט. אותו דבר כמו רשב"ם, את התורה פירש בשתי מלים, ובגמרא מרחיב ומרחיב. יש לו לרבנו ישעיה "ספר המכריע" להכריע בין רש"י ותוספות בפירוש הסוגיות. הרב חיד"א עשה הקדמה יפה מאד לספר המכריע, ואמר "וממילא רווחא שמעתא יוצאה בהינומא על מנת שתעלה לרקיע". הם לומדים תורה לשם שמים על מנת שתעלה לרקיע. כל מיני חרוזים, כולם הולכים ככה: מכריע, רקיע, רביע. משהו מדהים ללמוד את הרב חיד"א. אין מחשב שייכול לעשות ככה. מחשב בימינו עם כל המכשירים לא יכול לעשות ככה.

8. אמרו לי: לא, אנחנו אוכלים חלב גם בלילה. זה האשכנזים שאוהבים הרבה חלב, אבל אנחנו לא אוכלים חלב רק בקושי.

9. לפני כמה שנים ראיתי בספר טהרת יום טוב (ח"ז עמ' ל"ז), שיש שם ויכוח האם היום כשהממשלה אומרת זה חלב של פרות ואתה רואה על הבקבוק תמונה של פרות, אפשר לומר "אומן לא מרע אומנותיה" - האם הממשלה מלה שלה מלה? והביאו שם את תשובת החתם סופר (חלק י"ד סימן ק"ז) שאומר, הרב פרי חדש אכל חלב נוכרי באמשטרדם רחמנא ליצלן. אבל לא אומרים על הפרי חדש רחמנא ליצלן. אנחנו נאמר אתם אוכלים בשר שאינו חלק רחמנא ליצלן... כל אחד אומר על חברו רחמנא ליצלן מדעתא דידי ומדעתא דידך (עייני כתובות דף מ"ה ע"ב). לא אומרים ככה. אפשר לומר - אין הלכה כך, מותר לומר את זה.

10. וחלב עזים בריא הרבה יותר מחלב פרות, מי שיש לו פצעים בפה, חלב עזים זה מספר אחד. הוא טוב מאד. ומי שאין לו פצעים יכול לקחת חלב בקר. וגם זה כתוב בתורה: "חמאת בקר וחלב צאן" (דברים ל"ב י"ד) - חמאה תקח של בקר, והחלב תקח של צאן. הפסוק לא אמר "חמאת וחלב בקר" כי חלב תקח של צאן.

11. אבל אני הייתי שונא חלב מילדותי. כי כשאמא הייתה בהריון היא

כהונה (י"ד מערכת החי"ת אות ג', ראיתי אותו היום) שפעם אחת הביא ערבי כוס חלב לסבו¹² רבי יוסף כהן, אחרי שיצא שפך אותו. ואחר כך בא הערבי ושאל אותו איך היה החלב? אמר לו למה אתה שואל? אמר לו כי שמתי בו חלב של גמלה, זה טעים ובריא מאד. אמר לו תודה רבה. תודה רבה שאני יודע עכשיו למה חכמים אסרו... לפעמים הגוי רוצה לעשות "טובה", או שחסר לו כמות של חלב והוא מערבב קצת מחלב גמלה. ולפעמים אשה ערביה סוחטת חלב שלה ומערבבת שם, אמנם מן הדין זה מותר. למה? כי חלב אדם אחרי שפירש מותר (י"ד סי' פ"א ס"ז). אבל חלב של אשה גויה יש בו בעיה, אפילו תינוק לא מניקים אותו מגויה (עייני ברמ"א שם). אבל לפחות כל מי שבג'רא היה מחמיר בחלב נכרי, וזו לא חומרא אלא זה מן הדין. והאשכנזים מאד מחמירים בחלב הזה. פעם שאלו את החזון איש: שמענו שכבודו מתיר חלב של הממשלה, אמר ככה אומרים עלי? מחר יגידו עלי שהתרת את איש! (פאר הדור ח"ג עמ' ק"ע). זאת אומרת כל כך חמור בעיניהם הדבר הזה. לכן היום בארץ ישראל שיש לנו חלב כשר למהדרין, לקחת רק חלב ישראל ולא חלב נכרי¹³.

שמעה מאיזו שכנה שבעלה לא יכול להריח את ריח החלב. והיא התפלאה מזה, מה זה? איך אפשר?! וזה פעל עליה בחוזק, היא הייתה רגישה כ"כ איך אפשר שיש אדם בעולם שאינו שותה חלב?! וילדה בן שאינו שותה חלב... אז נמלטתי מהויכוח הזה. בארץ אמרו, כאן זה חלב ישראל, אמרתי אולי ננסה, ולא יכולתי. גם היום אני לא שותה חלב. הייתה לי תקופה שלא שתיתי לא תה ולא קפה ולא סוכר ולא חלב. (סוכר וחלב עד היום. סוכר לא טוב לי וחלב גם כן. אבל תה וקפה לאו דוקא). עשיתי להם סימן: הלכות תענית סימן תקס"ח, תקס"ח ראשי תיבות תה קפה סוכר חלב... אבל אני שותה קצת קפה בשביל להתעורר, אני עייף כל היום ממש, ואם אני שאר בליל שבועות ער עד הבוקר אני לא יכול לצאת לבית הכנסת, ה'ירחם. אבל אדם עושה מה שהוא יכול. מה שלא יכול - לא יכול.

12. יש לו שני סבים אחד רבי שאול כהן ואחד רבי יוסף כהן. רבי שאול כהן היה ברובע הקטן ונפטר בשנת תר"ח, והשני (היה בן דודו) רבי יוסף כהן שהיה ברובע הגדול ונפטר בתרי"ח, עוד עשר שנים אחריו. אבל הראשון כתב ספרים בלי סוף, והספרים שלו מתוקים מאד, על האזהרות, על הסליחות, על העיבור, על הדקדוק ועוד. שמונה עשר ספרים כתב. ואילו רבי יוסף כמעט שלא כתב כלום. נשאר לנו ממנו רק סדר פדיון הבן (הרי הוא כהן, ונדפס בברית כהונה חי"ד מערכת הפ"א אות'ו). והוא אומר ששיעור פדיון הבן הוא ארבע אונקיות וחצי, כמעט מאה וחמשים גרם. אז נכדו רבי כלפון אומר (בקונטרס שארית יוסף בסו"ס דברי יעקב) מה זה מאה וחמשים גרם? זה יותר מדאי, מאה גרם מספיק די והותר. מרן (י"ד סי' ש"ה ס"א) כותב על פי הרמב"ם (עייני בב"י) שלושים דרהם, והדרהם לפי מה שידוע היום זה שלושה גרם. (לא יותר משלושה גרם, מצאו דרהם גם פחות מזה - 2.7, אבל שלושה גרם אין יותר מזה). אם כן שלושה כפול שלושים זה תשעים גרם. אז השאיר בצריך עיון. ולמעשה תשעים גרם מספיק, אבל מעגלים לתשעים ושש או למאה. והאשכנזים מוסיפים תמיד מאה ואחד כנגד מיכאל. (ומחר ימצאו גם כן מאה ועשרים כנגד שנות משה רבנו... אין לדברים האלה סוף). זה מה שהוא כתב. ולפני הרבה זמן היה סבא שלהם רבי מרדכי כהן בג'רא, והיה מקובל על שני הרבעים. והוא רצה לעלות לארץ, שאלו אותו למי אתה מניח אותנו? אמר להם יש. עוד פעם שאלו אותו, אמר להם - יש. עוד פעם, אמר להם יש. אמרו לו מה זה יש? אמר להם יש זה יוסף שאול... יוסף - רבי יוסף כהן שיהיה ברובע הגדול, ורבי שאול יהיה ברובע הקטן, זה הכוונה של היש' שאמר להם. וככה היה, אחרי שהוא עלה לארץ זה היה רב כאן והשני היה רב שם.

13. פעם היה ראיון עם הרב ניסן פינסון ע"ה, והוא אמר אני מודה לבן שלי יוסף יצחק. כשהיה בתונס אני לא הייתי יכול לתת לו חלב, כי זה חלב נכרי (ואמרנו שהם מחמירים מאד). אבל אחר כך הוא גדל והלך ללמוד בישיבת חב"ד בניו יורק, ואחר כך הלך לניסן (והוא עושה שם ניסים ונפלאות... החזיר אנשים בתשובה וכו') והוא דאג לאביו שנשאר בתונס ושולח לו חלב ישראל

כיבוי הגז ביום טוב

י. בחג אסור לכבות את הגז. פעם היינו משאירים את הגז דולק שלושה ימים ושלושה לילות (כשחל ר"ה בחמישי וששי), וככה היה דולק 72 שעות. ומפני החשש שלא תבוא איזו רוח מבחוץ ותכבה אותו, אז אשתי ע"ה הייתה סוגרת את החלונות, כדי שהגז יישאר דולק. אחר כך הגיע הרב עובדיה ע"ה ואמר שיש דרך אחרת, למלא כוס מים כדי לעשות תה (כי אסור לחמם סתם מים ביום טוב), ואחר כך המים האלה גולשים על כל גדותיהם ומכבים את הגז. ואחר כך אמר, שלפעמים המים האלה עקשניים ואינם רוצים לגלוש, מה נעשה להם? (גם אם נקרא להם פסוק: "שגלשו מן הגלעד" (שיר השירים ו' ה') הם לא יגלשו...) לכן נניח במים ביצים, והם גורמים שהמים יגלשו - "ונורא על כל סביביו"¹⁴ (תהלים פ"ה ט'). ויש עוד כמה דרכים, כמו לתת בתוך המים קוביות סוכר. והיום יש מכשיר חדש שנקרא "חגז", והוא פותר את כל הבעיות, והוא עדיף מההמצאה של הביצים. אתה מכוון את המכשיר הזה שהגז ידלק בשעה פלונית ויכבה בשעה פלונית.

אש וחשמל ביום טוב

יא. להדליק אין איסור אבל לכבות זו הבעיה, אסור. להדליק ביום טוב אפשר מאש בוערת, לכן אתה מדליק נר נשמה מערב יום טוב, ואל תקח נר נשמה של 24 שעות אלא של 26 שעות או קצת יותר, ואתה מדליק אותו בערב החג סמוך לחג, כדי שישאר דולק עד מוצאי החג, וככה כל פעם אתה יכול לקחת אש משם. ופעם היו כאלה שטענו ואמרו שמותר להדליק חשמל ביום טוב, וחלק גדול מרבני מרוקו התיירו את השימוש בחשמל ביום טוב. וכבר קדם להם בהיתר הזה הרב ערוך השלחן, יש תשובה שלו שמובאת בספר שרי המאה (ח"ו עמ' 116 וגם בספרים אחרים של הרב מימון ובעוד ספר שמספר על חכמי הדורות), וכתוב שם שהפוסק הגדול רבי יחיאל מיכל¹⁵ אפשטיין (אביו של התורה תמימה) נשאל בזה, והוא לא מאריך אלא כתב בכמה שורות שמותר, כי יש שם חשמל שכבר נמצא בתוך החוטים, וכאשר אתה מדליק את האור אתה מוציא את החשמל החוצה. אבל השיבו עליו חכמים אשכנזים בספר שו"ת קרן לדוד (סימן קמ"ד), שאומר שאין בתוך החוטים שום דבר. כי בחשמל יש שני חוטים, חוט אחד נגיטיב וחוט אחד פוזיטיב - חוט אחד שיש בו חשמל בכח והשני אין בו חשמל בכלל. ואם תגע בראשון שיש בו קצת חשמל תרגיש שהאצבע שלך קצת "מתעוררת" אבל זה כלום. והשני לא עושה כלום כי הוא מת. אבל אם ייגעו אחד בשני - אש להבה. ואבא ע"ה היה לומד את זה, כי היה אוהב דברים כאלה - "עסקן בדברים הוה" (חולין דף נ"ז ע"ב), ואמר שעוד משנת תרצ"ה (1935) היה עולה על מצרפת. הלך לקונסול ואמר לו אבא לא שותה חלב של תונס, הוא רוצה חלב שעמדו עליו בשעת החליבה, והיה שולח לו. אמר הרב פינסון אני לא נתתי לו חלב בילדותו, והוא דואג לי לחלב בזקנתי... ילדים טובים. כשאתה מחנך בן על פי התורה, נחת רוח יצא לך ממנו. אבל אם אתה מחנך אותו אחרת, או שאתה חניכת אותו יפה והוא הידרדר - מה נעשה?! אין חינוך יותר יפה מאשר החינוך של התורה. בנים ואבות והמשפחה כולה שומרת תורה. 14. אי אפשר לשכוח את הביטויים שלו, הפסוק אומר: "ונורא על כל סביביו", ולומדים ממנו על ביצים ביום טוב... 15. פעם אבא ע"ה ראה תשובה בתרומת הדשן (סי' רל"א) שהסתפק איך כותבים "מיכל" בחי"ת או בכ"ף, ואבא חשב שזה שם של בת כי לא ידע שיש שם כזה של בן, ולא הבין מה השאלה ודאי שכותבים בכ"ף, כמו מיכל בת שאול, ואז לא ידענו שיש שם כזה. וגם הצל"ח בפסחים כותב רבי מיכל מזולטשוב. ומיכל זה קיצור של מיכאל.

השלחן ומסביר לתלמידים בתונס שבאו ללמוד אצלו, שהחשמל הטמון כביכול בחוטים הוא רק בכח ולא בפועל, וזה בדיוק כמו מי שמוציא אש מן האבנים. וכי באבנים יש אש? אין בהם אש ורק כאשר אתה מחכך אבן באבן, יצא לך אש¹⁶. וכמו שהמשנה אמרה (ביצה דף ל"ג ע"א) שלא מוציאים אש מן המים ומן האבנים ומן העפר, ככה אותו דבר אסור להוציא אש מהחשמל. וזה לקח זמן עד שהבינו את זה. והיום פשוט לכולם לאסור, חוץ מכמה עקשנים שאינם בקיאים במציאות. אלה שהתירו אין תלונה עליהם כי לא ידעו בזמנם, אבל אלה שמתירים היום כשיודעים שהמציאות אחרת, מה אתם מתירים?! מה אתם עושים?! לא עושים ככה! יש גמרא בחולין (דף נ"ז ע"א): "מדבריו של ברבי ניכר שאינו בקי בתרנגולים" - הוא מדבר על תרנגול והוא לא בקי בו. כשפוסקים הלכה צריך לדעת גם את המציאות. ולכן אסור להדליק חשמל ביום טוב. ואם יש שעון שבת זה מותר. אבל לא להדליק ביום טוב עצמו. ואי אפשר לומר שזה כמו שמדליקים מנר מאש לאש, כי בנר אתה מדליק מנר דולק, אבל כאן כשאתה מדליק את החשמל אתה סוגר מעגל ואתה מייצר את האש.

למה רק בנפתלי כתוב "בני" ולא "לבני"?

יב. בפרשת השבוע באים שם כל השבטים: "ויהיו בני ראובן בכור ישראל" "לבני שמעון" "לבני יהודה" וכו', בכולם כתוב: "לבני", וכשמגיע לאחרון, אומר: "בני נפתלי" (במדבר א', מ"ב). וילדים מרגישים בזה, למה רק בנפתלי כתוב "בני" ולא "לבני"? (ובמיוחד אם הילד מכין תיקון סופרים הוא רואה שזה שונה מכולם). ויש תשובה יפה שראיתי לפני שנים בשער הפסוקים של רבי חיים ויטאל ע"ה (פרשת במדבר), והוא כתב שם דבר יפה מאד, איך היו מונים את ישראל? היו לוקחים פנקס ענק ועוברים מבית לבית וכותבים כמה יש בו ולא יזה שבת שייך, שהרי לא תמיד כל אחד היה תקוע במקומו, היו הולכים ממקום למקום. והיו רושמים זה שייך לשבט פלוני, וזה שייך לשבט פלוני. ואחר כך היו ממיינים ומביאים פנקסים קטנים ומוחקים, כל מי ששייך לשבט ראובן יכנס לפנקס ראובן, וכל מי ששייך לשמעון לפנקס שמעון, ומי ששייך לשבט יהודה יכנס לפנקס של יהודה, וככה מחקו את כולם והכניסו אותם לתוך פנקסים פרטיים, ונשאר בפנקס הגדול רק בני שבט נפתלי ולא הוצרכו לכתוב אותם מחדש, כי לאחר שהעברנו קולמוס על כל אלה שנעתקו בפנקסים הקטנים, נשאר הפנקס הגדול שנמחק ממנו, ואלה בני נפתלי. ולכן "לבני" פירושו, אלה שייכים לבני שמעון, לבני יהודה, לבני יששכר. ואילו בני נפתלי נשארו באחרונה לכן נכתבו בלא למ"ד. זה פירוש יפה.

בדבר האחרון משנה את הלשון

יג. אבל יש טעם פשוט יותר, וזה כלל שנתן רבי ינון ע"ה, שהמקור שלו מתוספות יום טוב על פרקי אבות. בשם רבו - מהר"ל מפראג בספרו דרך חיים (זה פירוש על פרקי אבות)¹⁷, ושם נאמר (מסכת אבות 16. וזה פירוש הפסוק ביחזקאל (כ"ח, י"ד): "בתוך אבני אש התהלכת", מה זה אבני אש? אבנים שעושים מהם אש. וכן: "ויקח בידו את האש ואת המאכלת" (בראשית כ"ב) מה לקח בידו? קופסת גפרורים? וכי היו גפרורים בזמן אברהם אבינו? אלא לקח אבנים שמוציאים מהם אש. 17. ובפרק ששי שם הוא יורד על אלה שלומדים פלפולים יותר מדאי, וכותב שהתורה חוגרת שק עליהם! מהר"ל מפראג לא היה מפחד מאף אחד, והיה לו כח חזק מאוד. חי 92 שנה. יש ספר שקורא לו "האריה של חכמי פראג". ויש מייחסים לו שהוא עשה גולם ושהיה בקי בקבלה, אבל אף אחד לא יודע אם זו אמת. מי יודע מאיפה הסיפור הזה. בפראג עצמה יש גויים

"ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה"

טו. במגילת רות נאמר, שערפה ורות הלכו אחרי נעמי, והיא אומרת להם (רות א', ח'-ט'): **"לכנה שובנה אשה לבית אמה יעשה ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי. יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה"**. ("מנוחה" הכוונה שתמצאו בעל, כמו (שם ג', א'): "אבקש לך מנוח"). ואחר כך נאמר (שם א', י"ח): **"ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה"**. רות לא רצתה לעזוב את נעמי - **"ותחדל לדבר אליה"**. מה הפירוש מתאמצת ללכת? הכוונה מתעקשת - רוצה ללכת. אבל שמעתי ממורי ורבי הסבר יפה, יש גמרא במסכת בבא מציעא (דף פ"ד ע"א) שפעם רבי יוחנן היה שוחה בנהר, ובטבעו לא היה לו זקן כמו שהגמרא אומרת דהדרת פנים לא הויא ליה, והיה יפה תואר ויפה מראה¹⁸. וריש לקיש היה שם והוא היה בריון¹⁹, והוא חשב שזו אשה. וראה שזה גבר. התפלא ואמר לו: "שופרך לנשי", ורבי יוחנן החזיר לו: "חילך לאורייתא" - ריש לקיש אמר לרבי יוחנן היופי שלך מתאים לנשים, לא לגברים. ורבי יוחנן אמר לו ואתה יש לך כח גדול, נכנסת לים בסופה ובסערה, לכן אתה צריך ללמוד תורה! אמר לו: אני לא רוצה ללמוד, אמר לו: אי הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי - אתה מת על יופי? בסדר - תחזור בך ואני אתן לך את אחותי שהיא יפה יותר ממני, אמר לו ריש לקיש - קיבלתי. וכשרצה לחזור לעבר השני

18. והגמרא (שם) מתארת שאם אדם רוצה לראות קצת מהיופי של רבי יוחנן, יקח כוס של כסף ויניח אותה מול השמש ויניח שם רימונים וכו' והזוהר שיוצא מהכוס זה מעין שופריה (יופי) של רבי יוחנן.

19. ומורי ורבי **רבי דוד ברדא** ע"ה המדקדק אמר לי אתה יודע מה זה "ריש לקיש"? כמו ריש לקיש. כי הוא היה הראש של הבריונים שהם כמו קש.

פרק ג' משנה י"ז): "מסורת סייג לתורה, מעשרות סייג לעושר, נדרים סייג לפרישות, סייג לחכמה שתיקה". ולמה לא אמר "שתיקה סייג לחכמה" כמו שבכולם התחיל בדבר וסיים למה הוא סייג? ותיריך שדרך הלשון שכאשר אדם מונה כמה דברים, בדבר האחרון כדי לתת סימן שהוא אחרון הוא משנה את הלשון.

עוד דוגמאות לזה

יד. ויש הרבה דוגמאות לזה. למשל לגבי הנהרות (בראשית ב', י"ד): "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב... ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש, ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור, והנהר הרביעי הוא פרת". למה לא אמר "ושם הנהר הרביעי פרת" כמו שאמר בכולם? בגלל שזה האחרון. ובאחרון משנים את הלשון, כסימן לומר שזה האחרון. ובכמה מקומות מצינו ככה וכמו במשנה בראש השנה (דף ט"ז ע"א): בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן וכו' **ובחג נידונין על המים**". ויש לזה עוד הרבה דוגמאות, גם במשנה גם בגמרא וגם בתנ"ך. ואותו דבר כאן, כיון שבני נפתלי הם אחרונים נכתב "בני" ולא נכתב "לבני" כמו כולם. וזה טעם פשוט, והוא כלל, ויש שבעה או שמונה מקורות ככה.

שמאמינים בסיפור הזה. יש שם מסעדה שנקראת: "מסעדת הגולם", ועל כל מוצר שיש שם, כמו כוסות וסכ"ם (סכין כף ומזלג) וכדומה, מצויר גולם. ופעם הביאו את זה בעיתון "משפחה" לפני שנים וכתבו שמי שאוכל שם הוא בעצמו גולם... כי הכל שם נבלה וטרפיה.

בזכותך!

עלון 'בית נאמן' יגיע לעוד אנשים!

בתרומה של 520 ₪
הנך זכאי להנציח שם
לברכה, הצלחה ולעו"ז

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י

של הנהר כדי להביא את הבגדים שלו לא היה יכול, ואמר שזה סימן שקיבל עליו עול תורה, וכל השגעון שהיה לו פעם נגמר²⁰.

20. ריש לקיש היה גבור חיל. וישנו פרופסור אחד (אולי דוקטור) שחשבנו שהוא תלמיד חכם, אבל מסכן אין לו דעת. שמו ד"ר בנימין לאו (זה שחיבר ספר ממרן עד מרן). הוא נקרא גם רב וגם דוקטור, אבל הדעות של הדוקטור עברו את הרב... יש לו ספר "חכמים" ארבעה כרכים, ומישהו הביא לי אותו ועוד לא מצאתי זמן לענות על דבריו (ואם אני אכתוב דברים עליו, יאמרו לי אה, אתה קורא בספרים שלו! אבל הביאו לי ספר ואני צריך לענות עליו, מה אני אעשה?! וכי הרמב"ם לא ענה על גאלינוס ואריסטו?!). והספר הזה יש בו "דפקט" אחד שכל התאריכים שכתובים שם הם בלועזית. פעם לא היו כותבים ככה (גם המשכילים), אלא היו כותבים את התאריך העברי ומוסיפים שלפי ספירת הנוצרים כך וכך, אבל בשבילו לא קיים התאריך העברי, רק התאריך הנוצרי. דבר שני, הוא לא מאמין בספורים של חכמים אפילו כשהסיפור הוא טבעי, ולא רק סיפור שנכתב אולי בדרך רמז וכדומה. כמו למשל הסיפור ששמעון הצדיק נפגש עם אלכסנדר מוקדון והשפיע עליו שלא יחריב את בית המקדש (וימא דף ס"ט ע"א). בשבילו זה לא קיים, הסיפור הזה הוא אגדה. ודבר שלישי, כשהוא הגיע לרבי יוחנן וריש לקיש, אמר נכון שהגמרא אומרת שריש לקיש היה ראש השודדים, אבל בירושלמי זה לא נכתב, אז הגמרא הבבליית המציאה את הסיפור מלבה! - המציאה שריש לקיש הזה היה ראש השודדים וחזר בתשובה. והראיה שזה לא נכתב בירושלמי. אבל הוא לא חושב שבארץ ישראל שבה נכתב התלמוד הירושלמי היו מצויים בניו ונכדיו של ריש לקיש. ולא ראוי לכתוב שסבא שלהם היה גנב ושודד לכן הסתירו ולא כתבו את זה, אבל הבבלי סיפר את זה, והוא לא כתב את זה מלבו. באו אמוראים מארץ ישראל לבלב לסיפרו את זה. וכי הבבלי יטיל כתם כזה על ריש לקיש באויר?! לא יכול להיות! דבר שני, יש ירושלמי מפורש (מסכת תרומות פרק ח' הלכה ד') שמעיד על הדבר הזה. מה כתוב שם? פעם אחת רבי יוחנן היה אומר הלכות בבית המדרש, והיה על ידו ריש לקיש. וריש לקיש הקשה לו קושיא, ורבי יוחנן אמר לו: בסדר, טוב. הקשה עוד קושיא, ורבי יוחנן אומר לו: כן כן... עוד קושיא, אמר לו ככה. אמר לו ריש לקיש מה אתה אומר לי "בסדר בסדר"? פעם היינו מתווכחים והיה עולה אש בבית המדרש. "הרואה ריש לקיש בבית המדרש, כאילו עוקר הרים וטוחנן זה בזה". (כך לשון הגמרא בסנהדרין דף כ"ד ע"א). מה יש לך היום? אמר לו תשמע ידי, המוח תלוי בלב, והלב תלוי בכיס, והכיס אין לי. אמר לו: מי לקח לך את הכיס? אמר לו: עברתי דרך רחוב פלוני ושם גנבו לי את הכסף. אני יודע מי גנב, אבל אין לי כח להלחם איתם, מה אני אעשה?! אמר לו תגיד לי איזה רחוב ונלך לשם. הלך לשם, עשה להם שריקה אחת - "אשרקה להם ואקבצם" (זכריה י"ח) - קיבץ את כל הפושעים האלה. אמר להם אתם מכירים אותי? אמרו לו כן, אתה אדוננו מורנו ורבנו, ראש גנבינו... אמר להם תחזירו לו את כל הכסף שלו, אתם שומעים? אין ויכוח, אין "פוצה פה ומצפץ" (ישעיה י"ד). מיד החזירו לו, ורבי יוחנן נרגע. אמר לו עכשיו תשאל מה שאתה רוצה... זה סיפור שכתוב בירושלמי. זה גם כן זה אגדה?! מה השגעון הזה?! ויש עוד מקור בפרקי דרבי אליעזר (פרקי דרבי אליעזר לא נכתב כולו ע"י רבי אליעזר, אף על פי שיש חושבים כך, אומרים רבי אליעזר היה תנא, וזה הספר הראשון שנכתב אחרי הנבואה. ככה כותב הרד"ל - רבי דוד לוריא, אבל האמת שיש בו כמה הוספות שנוספו אחר כך), שם כתוב (פרק מג) שביום שמת ריש לקיש אותו יום מתו גם החברים שלו. הגיעו לעולם הבא, אמרו להם: יש סלקציה, ריש לקיש יכנס לגן עדן והחברים שלו לגיהנם. אמרו: למה? הרי גנבנו ביחד, שתינו ביחד, זללנו ביחד?! אמרו להם: לא, הוא חזר בתשובה. אמרו: גם אנחנו נחזור בתשובה. אמרו להם: עכשיו אין זמן, עברתם את העולם הזה. אם כן יש מקור לזה בפרקי דרבי אליעזר, ויש מקור בירושלמי, ואתה לא מאמין לסיפורים של הבבלי?! ככה אדם עושה?! ויותר גרוע מזה, הוא כותב שהמחבר של ספר מלכים בלב תקופה בתקופה אחרת. זה טירוף לגמרי! ויש לו הסכמה מהרב עובדיה על ספרו ממרן עד מרן. הוא לא ידע מה טבעו של הבן אדם הזה, לא הכיר אותו ולכן נתן לו הסכמה. אבל הוא עושה דברים שלא עושים אותם.

איך התחיל הסיפור שלו שהוא הכיר את הרב עובדיה? פעם אחת הוא רצה לצחצח שיניים בשבת. אמרו לו הרבנים של הישיבה שלו (הוא למד

וזה הפירוש של: "ותרא כי מתאמצת היא ללכת איתה", כשראתה שהיא מתאמצת, משמע שקבלה עליה עול מצוות - "ותחדל לדבר אליה". זה פירוש יפה.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הפצועים מהטילים הארורים האלה. והקב"ה יחזיר לשונאי ישראל את הטילים עליהם, ויכרית אותם מן העולם²¹. ויתן כח לעם ישראל להתגבר עליהם ולרפא את כל הפצועים שלנו. ויברך את כל השומעים, ואת כל הרואים בלוי, ואת כל הקוראים אחר כך בבית נאמן, יתן להם ה' יתברך נחת מילדיהם וברכה בפרנסתם וחיים טובים וארוכים, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן.

בישיבה אשכנזית כמובן) שזה אסור. אחר כך מישהו אמר לו שביביע אומר ח"ד (חאו"ח ס"י כ"ז) הוא מתיר. אז הוא למד את התשובה ביביע אומר והרב שם כותב שמעיקר הדין זה מותר. אבל היום יש לנו "מי פה" שאליבא דכולי עלמא זה מותר, אז בשביל מה להקל בזה? וגם ההיתר לצחצח הוא רק אם אדם יודע שלא יוצא לו דם, וגם אחר כך הוא לא יכול לשטוף את המברשת של השיניים, לכן תקח מי פה זה מספיק. ומזה הוא התודע לרב עובדיה, ומזה כתב ספר ממרן עד מרן. "וימת תרח בחרן" (בראשית י"א ל"ב)... התחיל עם הסיפורים שלו. לא עושים ככה. אדם שאינך יודע שהוא ירא שמים אל תקבל דבריו. צריך מאד להיזהר בדברים האלה.

21. לא לחינם הגמרא (סוכה דף נ"ב ע"ב) אומרת שהקב"ה מתחרט על אנשים כאלה. לא על כל הערבים, כי על הערבים שנוהגים כמו שצריך הוא לא מתחרט עליהם. אדרבא, כי הם בונים לנו ועושים כל מיני דברים. וגם זה שמגע את השריפה של בית הכנסת על שם רבי חי טייב, יש לו שכר גם כאן וגם שם. אבל אלה שהם כמו חיות טורפות, או יותר גרוע מהחיות, ה' יתברך ישמיד אותם.

מכון שאיפות לחכמות
חבר במסין וזהו שלישי

כסדר

הודעה חשובה לתלמידי חכמים!

מתארגנת קבוצת אברכים מצטיינים
ללימודי דיינות

במכון 'שאיפות' אצל מגיד השיעור
הגאון הדיין הרב אריה מושקוביץ שליט"א
בעלות מסובסדת

לענין האישה הכשרה... שמעון חי בן רבקה ז"ל.

הגאון הרב מושקוביץ ידוע בהגשה הבהירה ובהנגשה
ממוקדת ומתומצתת להצלחה במבחני הדיינות,
במהזור אחרון שלימד, עברו כל האברכים בהצלחה
את מבחני הדיינות!

לשיבת הענין ושלא לעקב את קצב הלימוד, מתחילים רק אברכים מצטיינים
ורציניים, שצברו כמה ממוחזני הדיינות, קטנים הסליחה.

לפרטים ודרשמה:
0527199571 הרב פנחס כהן

קנקן חדש מלא ישן

(אבות ד"כ)

בס"ד החלה ההרשמה למכינה לישיבה "עץ חיים"

שע"י מוסדות ישיבת "כסא רחמים" ספרדית

לשנת התשפ"ב

כיתות ז' וח' בתנאי פנימייה מלאים

עוברים לבנין החדש

ברחוב הרב פרדו 18 בני ברק

רמת אומודים
גבוהה,

צוות מסור,

מיומן וותיק,

כל הכנות מבוצעות הישיבה

בין יפה ומרשים

בית מדרש גדול

סיוע מרוממות

אדרי פנומיה מפוארים

להרשמה, ולקביעות אבאן:

הרב אורי מאזוז
054-8463584

הרב יאיר טרבלסי
050-4158555
מנהל

הרב אליהו ענקרי
050-4115581
מפקח

אי בתאונתה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
 שלוחה 22. נא לשלוח
 התשובות עד יום ראשון
 בערב
 בין הפותרים נכונה
 יוגרל פרס (חובה לציין
 שם וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

גיליון
213

בית נאמן לילדים

נחמן סלוצקי ז"ל רבם פון ראש התיבה שליט"א
 לרבי מילה בת הדינית אמונו סאטמר ע"ה

ספר השבוע
 משה שטיינברג

הלכה נאמנה

מי ששׂוּתָה מִים לְצִמּוֹא בְּאֲמֻצֵּי הַסֶּעֱדָה, וּבִגְרָגִיבָה מְחַדֵּשׁ שְׂאִינוּ מְבַרְךְ עֲלֵיהֶם (תוס' ברכות מ"ב ע"א ד"ה אי הכי). למה? כי המים באים מתוך צמאון של האכל, ולכן זה טפל, וכל שהוא עקר ועמו טפלה, מְבַרְךְ על העקר ופוטור את הטפלה (ברכות דף מ"ד ע"א).
אבל הגאונים סוברים אחרת, שאם אדם שׂוּתָה מִים בְּאֲמֻצֵּי הַסֶּעֱדָה, יְבַרְךְ עֲלֵיהֶם שְׁהִל. (ויש קצת סייע לגאונים מהמשניות, פְּרָק פִּיצָד מְבַרְכִין בְּמִשְׁנֵה הָאֲחֵרוֹנָה כְּתוּב שָׁם: "השׂוּתָה מִים לְצִמּוֹא מְבַרְךְ שְׁהִל נְהִיָּה כְּדָרוּ. רבי טרפון אומר בורא נפשות רבות" (ברכות דף מ"ד ע"א). ואם מְבַרְךְ שְׂוּתָה מִים לְבַד, אם כן מְדוּעַ הַמִּשְׁנֵה מְבִיאָה אֶת זֶה אַחֲרֵי הַדְּנִיּוֹת שֶׁל "הביאו לו פרפרת לקני ואחרי המוון, הביאו לו כוס וכו' "? הִיָּה לָהּ לְהִבְיָא אֶת זֶה בְּתַחֲלַת הַפְּרָק: "על המים אומר שהכל נהיה בדברך", שְׁהִי הַמִּשְׁנֵה מְנַהֵה שָׁם אֶת כָּל הַבְּרִכּוֹת, על פרות האילו אומרים קה, ועל פרות האדמה אומרים קה, ועל פת אומר קה. והִיָּה לָהּ לְהִבְיָא אֶת הַמִּים שָׁם, מְשַׁמֵּעַ שְׁאִפְלוּ בְּאֲמֻצֵּי הַסֶּעֱדָה מְבַרְכִים, וְכֹךְ סוֹבְרִים הַגְּאֹוֹנִים).
אבל רבנו תם חולק, אם אדם יכול לעשות לכולי עלמא [לפי כל העולם, כלומר לפי כל הדעות], ודאי שְׁעָדִיף. וימה הפרוש? שְׁלִפְנֵי הַסֶּעֱדָה יְבַרְךְ על המים, וימְרֹן (בשולחן ערוך סימן קע"ד ס"ו) כּוֹתֵב אֶת הַעֲצָה הַזֹּאת. אֲבָל זֶה בְּתַנְאֵי שְׁהוּא צְמָא, כִּי אִם אֵינוּ צְמָא לֹא יְבַרְךְ על המים. וימה יַעֲשֶׂה אֲדָם שְׂאִינוּ צְמָא? יִקַּח סִפְרָהּ או עֵרַק וְכַדוּמָה, ויְבַרְךְ עֲלֵיהֶם. הֵבֵן אִישׁ חֵי כְּתָב (ש"א פרשת נשא אות ה') שְׂבִיבָא מִינֵי מְתִיקָה. ויש אֲדָם הַסֶּהֱפָרָה לֹא טוֹבָה בְּשִׁבּוּלוֹ, שְׂבִיבָא עֵרַק, ויש פְּאֵלָה שֶׁבְּשִׁבּוּלָם עֵרַק הוּא חֲרִיף וְזֶה כְּמוֹ קוֹצִים בְּגִרְוֹן... אֲבָל הַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ פֶתָרֹן טוֹב מְאֹד, יְבִיא כּוֹס מֵיץ לְפָנֵי הַסֶּעֱדָה, יִשְׁתֶּה קֶצֶת [פחות מרביעית] ויְבַרְךְ עֲלֵיו שְׁהִל, ויִכּוֹן לְפִטּוֹר אֶת כָּל מַה שִׁישְׁתֶּה בְּסֶעֱדָה, כִּי עַל מֵיץ אֲפֹשֶׁר לְבַרְךְ תְּמִיד, זֶה לֹא כְּמוֹ מִים, שְׁאֵם אֲתָה לֹא צְמָא אֵינְךָ מְבַרְךְ עֲלֵיהֶם. וְאִם אֲדָם שׂוּתָה בְּסֶעֱדָה יוֹ או מֵיץ עֲנָבִים, הוּא יְכוֹל לְבַרְךְ עֲלֵיו בְּאֲמֻצֵּי הַסֶּעֱדָה וּלְפִטּוֹר אֶת כָּל הַמִּשְׁקָאוֹת. (גליון 214 אותיות י"ח ו"ט).

למען חספו

אותי, והוא היה בא (פאטו כמובן) מְבַרְךְ אוֹתוֹ, וּבִגְרָגִיבָה הִיָּה חוֹזֵר מְשֻׁם בְּרִיא. הִיָּה מוֹשִׁיב אֶת הַשְּׂרִים הַעֲרִבִים שְׁלוֹ מְצַד שְׂמָאל, וְאֶת הַרְב הִיָּה מוֹשִׁיב מְצַד יְמִין, אֲמָרוּ לוֹ, מַה קָרָה לָךְ? גַּעֲשִׂיתִי הַיְהוּדִי?! אָמַר לָהֶם, לֹא, אֲבָל בְּזִכּוֹת הַרְב הִיָּה אֲנִי חֵי. כִּכָּה הִיָּה רָגִיל. פֶּעַם פֶּעַמִּים וְשׁוֹשֵׁת. הִיָּה מְכַבֵּד אֶת רַבֵּי אֲמִיִּים כְּבוֹד מִיְחָד. וְלְרַבֵּי אֲמִיִּים הִיָּה זְכוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, הוּא הִצִּיג אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּפָנֵי הַשְּׁלִטְוֹנוֹת.
הוא למד תורה במסירות נפש. הוא היה גם בוחן תלמידים בישיבת כפא רחמים. (אבא מְרוֹ הַאִישׁ מְלַמֵּיחַ) זַ"ל הִיָּה מְבִיא אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ "תְּבַחְנוּ אוֹתָם". לְמַדוּ וְנִמְרָא הוּא נוֹתֵן לָהֶם שְׂאֵלוֹת וְהֵם פּוֹתְבִים תְּשׁוּבוֹת, וְהוּא חֹתֵם לָהֶם עַל תְּעֻדַת "תְּלָמִיד הַכֶּסֶם". (גליון 213 אותיות ז' - ט').

הגאון רבי ראובן זליג בנגיס זצ"ל

השבת יום הפטירה של גאון גדול, מרבני ה"טורי קרתא" שהיה הרב הראשי שלהם, שמו רבי ראובן זליג בנגיס, שהיה תלמידו של הנצי"ב מוולז'ין - רבי נפתלי צבי יהודה קרלין. היה לו מנח מיוחד במינו. הוא חי תשעים ואחת שנה (נדמה לי) ולמד את הש"ס תשעים פעם, והזרזו ש'לו לא עזב אותו כל ימי חייו. וביום שבת היה מסתפל מהחלון והיה רואה את הילדים של מאה שערים משחקים, אמר להם: בואו ילדים, שאלו אותו: מה יש לך ללמוד לנו? אמר להם: תקחו גמרא ואני אקרא לכם עשרה דפים בעל פה, וימי ש'מצא שש'גיתי שגיא'ה אחת בקריאת הגמרא, אש'לם לו ל'ירה, והם לקחו את הגמרא וימקשיבים למצא טעות. והרב זורם וזורם ולא מוצאים שום שגיא'ה. מספנים. יצאו וידם על ראשם... וכך גם בשבוע הבא. באו וחנו אותו על גמרא אחרת, ואין שום טעות. ולא קבלו פרטה אחת. וכך גם בשבוע השלישי. עד שאמרו לו: הרב אי אפשר לבחון אותך, כי אם היית עושה איוו טעות, לפחות היינו מרויחים משהו. אבל אתה לא עושה שום טעות, האם כל שבת תקח אותנו לשמע עשרה דפי גמרא בלי שגיא'ות?... הוא היה מיוחד. היה לו זרזון מיוחד. (אני זוכר שהי גליונות של נטורי קרתא שהיינו מקבלים אותם בתינוס (בשנת תשי"ד בערך) שכתבו: "נאחד את שלשת הרעים" (וכריה י"א ח'), מי הם "שלשת הרעים"? הראשון רבי ראובן זליג בנגיס, השני החיון איש, והשלישי רבי איסר זלמן מלצר (מחבר ספר אבן האזל). שכלם נפטרו תוך שנה אחת (בין השנים תשי"ג תשי"ד). והגמרא (תענית דף ט' ע"א) אמרה פסוק זה על משה אהרן ומרים (שגם הם נפטרו בשנה אחת) "נאחד את שלשת הרעים". (גליון 213 אותיות י"ו י"א והערה 20).

מורנו רבנו הגאון רבי מרדכי אמיס הכהן זצ"ל

היה תלמיד חכם אָחֵד בְּדוֹרֵנוּ שֶׁהָיָה רַב רֵאשִׁי בְּג'רָבָא וּבְתוֹנֵס וּנְפִטֵר בְּתַג הַשְּׁבִיעוּת. שְׁמוּ רַבֵּי מְרַדְכֵי אֲמִיִּים הַפְּהוּ זַ"ל, הוּא דוֹר רַבִּיעִי לְרַבֵּי שְׂאוּל הַפְּהוּ [רַבָּה שֶׁל גְּרָבָא לְפָנֵי כְּמָאתִים שָׁנָה, מְחַבֵּר סֵפֶר "לְחֵם הַבַּפּוּרִים" וְעוֹד], וְהוּא הִיָּה חֲרִיף מְאֹד וְחָכֵם גְּדוֹל. לְמַה קָרָא לוֹ אֲמִיִּים? אֲמִיִּים בְּעִרְבִית זֶה אוֹלֵר, אוֹלֵר חֵד, וְהוּא הִיָּה חֵד כְּמוֹ סְפִין - בְּדַבְרֵי שְׁלוֹ, בְּקִשּׁוֹת, בְּתַרְצוּיִם. וְהוּא הוֹצִיא סֵפֶר שֶׁל קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שְׁלוֹ,

שְׁמוֹ רַבֵּי בְרִיךְ הַכְּהֵן צַגִּיר זַ"ל שֶׁנְּפִטֵר צַעִיר לֹא עֲלִינוּ - בְּשׁוּבֵנוּ שֶׁל הַחֲתֻנָּה שְׁלוֹ (הַחֲתֻנָּה הִיָּה בֵּין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם כְּפֹר, וְבִיּוֹם כְּפֹר נִפְטֵר), וְהוּא הִשְׁאִיר כְּמַה חֲדוּשִׁים בְּכַתְבֵי יָד, נִתְּנָה אוֹתָם לְרַבֵּי אֲמִיִּים שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּסִבִּיבוֹת גִּיל שְׁלוֹשִׁים שָׁחוֹת אוֹ יוֹתֵר (הוּא נוֹלַד בְּשַׁנַּת תַּרְמ"ו), וְהוּא עֲבַד עֲלֵיהֶם, וַעֲשֶׂה עֲבוֹדָה נְפִלְאָה, הַמְּחַבֵּר מְקֻשֶׁה הַשְּׂאִי - הוּא מִתְרַץ אוֹתָהּ בְּאַרְבָּעָה אֲפִנִּים עֲמֻקִּים. וְחִכְמֵי גְרָבָא הִיוּ לוֹמְדִים בְּסֵפֶר הַזֶּה. הִיוּ כּוֹתְבִים לוֹ שְׂאֵלוֹת עֲלֵיו וְהָיָה עוֹנֶה. זֶה דְּבַר אָחֵד שֶׁהוֹצִיא כְּחִיוֹ, וְגַם כְּתִב שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת. הוּא הִיָּה הַרְב רֵאשִׁי בְּתוֹנֵס וּבְג'רָבָא. כִּשְׁהָיָה בְּג'רָבָא לֹא קָבַל מִשְׁכָּרְתָּהּ עַל הַעֲבוֹדָה שְׁלוֹ, הוּא הִיָּה סוֹחֵר וּבָקִי בְּהַלְכוֹת רַבִּית עַם כֵּל הַפְּרָטִים, וְיִי שִׁישׁ לוֹ שְׂאֵלָה בְּהַלְכוֹת רַבִּית הוֹלֵךְ לְרַבֵּי אֲמִיִּים שֶׁהָיָה מְמַחֵה לְהַלְכוֹת אֵאלוּ. וְהִיָּה לְמַדּוֹ גְּדוֹל מְאֹד, מוֹרְנוּ הַרְב רַבֵּי [מִשְׁה] כְּלָפוֹן [הַפְּהוּ] זַ"ל הִיָּה קוֹרָא לוֹ "הַרְב הַגְּדוֹל הַרְב"ה [רַבֵּי מְרַדְכֵי הַפְּהוּ] נר"ו - מֵלֵת הַרְה"ג בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיָּה: יִקְרָה מִפְּנִינִים, וְרַבֵּי כְּלָפוֹן שֶׁהָיָה דִקּוֹן בְּתַאֲרִים שְׁלוֹ הִיָּה קוֹרָא לוֹ הַרְב הַגְּדוֹל (בְּרֵאשִׁי תְבוֹת כְּמוֹכֵן - הַרְה"ג. וּפְרִישׁוֹ הַרְב הַגְּדוֹל). הוּא נְפִטֵר בְּן שְׁמוֹנִים וְשִׁמּוֹנָה. כִּל כָּה הִיָּה מְכַבֵּד בְּעִינֵי נִשְׂאִי תַנְסֵם בּוֹרְגִיבָה. בּוֹרְגִיבָה חִלָּה בְּסִטְרוֹ אֲרַבְעִים שָׁנָה. וְכִשְׁהוּא הִיָּה הוֹלֵךְ לְקַבֵּל טַפּוֹל בְּמַחְלָה שְׁלוֹ, הִיָּה מְתַקְשֵׁר לְרַבֵּי אֲמִיִּים זַ"ל וְאוֹמֵר לוֹ בֹא תְבַרְךְ

חידה

יש, קטן בגדול גדול בקטן.

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
 תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן
 079-9270505 שלוחה 21
 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה).
 נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
 פתרון מילוד קולס: מי חיבר את ספר "שערי שבעות"? רבנו יצחק בן ראובן (ילד חר"ף).
 הווכח: מרדכי - אשדוד.
 פתרון התמונה: מורנו ראובן הגדול רבי מרדכי אמיס הכהן זצ"ל. (ראה במזרז למען חספו).
 הווכח: יעקב יו"ט - מודיעין עלית.

ידע חדע

בי"ד בסינו נפטר הגאון הדיק רבי נסים יגן זצ"ל. הוא החזיר אלפים בתשובה, פעם עשו כנס בפתל המעריב לרפואתו, והוא אמר 'רבנו של עולם החזרתי לך לפחות עשרות אלפים איש בתשובה', היה אדם גדול מאד, היה מספר ספורים ונקרב את האנשים לתורה, בן אדם (גליון 214 אות ד').